

Redacționca, Administraționca și Tipografia:
BRĂȘOVU, piața mare, Târgulul nr. 30.
Birourile de anunțuri:
Brășov, piața mare, Târgulul nr. 30.

Insereți mai primesc în Viena
R. Mose, A. Gassenstein de Toglioli (Obo
Kosa), H. Schenk, Alois Sternfeld, M.
Duka, A. Opatů, J. Demmeberg, în
Budapata: A. V. Goldberger, Ek-
stein Bernat: în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Stenck.

Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o colână 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seria 16 cr. v. n. sau 30 bazi.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” esse în fă-care
Abonamente pentru Anstro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 5 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
a administraționca, piața mare,
Târgulul nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 6 fl., pe trei luni 4 fl. 50 cr.
Cu dăruie în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atâtă abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 159.

Brășov, Mercuri-Joi, 22 Iulie (3 August)

1893.

Propaganda naționalistă și Maghiarii.

Brășov, 21 Iulie st. v.

Se plângă cei dela putere asu-
pra „propagandei naționaliste”, care
ofere un spectacul atăt de „in-
tristător” și face asupră-le o „im-
presiune deprimătoare”.

Diarulă devotată guvernului un-
guresc „Neues Pester Journal” se
face ecoulă acestor lamentări și
varsă în numărul său dela 1 Au-
gust a. c. lacrimi de crocodilă din
causa „pustiiri regretabile”, ce ar
fi produs'o propagandă naționalistă
mai ales în șirurile junimeii.

„Bărbați tineri și talentați” —
serie numita fôia — „cară se pună în
serviciul fanatismului național”,
sunt așa dicend' perduți pentru
viața publică a țării, pentru intere-
sele practice ale societății, ba chiar
pentru familiile lor. Ei alergă după
fantome, ce nu se pot ajunge nici
odată... Propaganda naționalistă ne-
fructiferă și fără prospecte între Ro-
mâni și în parte și între Slovaci
din Ungaria nordică, îngreunăză nu-
mai dezvoltarea sănătoasă a acestor
popore, mai ales pentru că este
identică cu-o risipire însemnată a
puterilor spirituale“...

Fôia unghurească scrisă în limba
germană, vorbește pentru publicul
cel mare din afară în tonul acesta
de compătire și este așa de naivă
a crede, că vorbele ei mai pot
prinde atunci, când sunt încă așa
de prospete în memoria tuturor
faptele sëlbaticeilor din Turda. Aici
vi se deschide, domnilor dela putere,
un terem vast de-a lucra în intere-
sul păcii interne și a consoli-
dării statului! Aici, în stêrpirea
acestui primejdios fanatism, se ve
vedem la lucru, decă susțineți, că
sunteți cetățeni înțelepți!

Dice „N. P. Journal”, că o da-
toriă de onore a cetățenilor înțe-
lepți din sînul naționalităților ar
fi, de a respinge atacurile nedrepte
ale conaționalilor lor în contra

că au avută și au bunăvoința de a
fi drepti și echitabili față cu aceste
popore conlocuitor.

Nu pot însă produce un
singur fapt de natura acesta, pre-
când cronică înșiră nenumărate fap-
te, cară dovedesc contrariul, dovedesc
ura și dușmanele intenționă de
care sunt conduși cei dela putere,
față cu națiunile nemaghiare, des-
potismul crud și scopul scelerat
cel urmăresc în paguba desvol-
tării lor pacifice, a libertății și
a dreptului lor de existență.

Propaganda naționalistă dintre
Români și Slovaci cum se presentă
ea aici, nu este, decăt o legitimă
apărare în contra propagandei de
exterminare maghiare, ea nu este,
decăt reacțiunea sănătoasă în con-
tra încercărilor măiestrite ale for-
ței brutale de-a sugruma viața lor
națională.

Acăsta ar trebui să-o recunoscă
odată fôia unghurească și să plângă
înainte de toate pe bărbații tineri și
talentați maghiari, cară se pună în
serviciul acelu fanatism național
turbat, ce bânțuie acum de un
pătrâr de veci statul ungar și
care, prin nemulțumirea și mahnirea
edeneă ce-o produce, amenință să
sgudue din temelii interesele lui de
viată.

Nu propaganda naționalistă ro-
mână serbeză aici „orgii”, nu ea este
care „propagă ura națională”, cum
pretinde „N. P. Journal”. Orgiile și
ura națională își au cuibul între
fanaticii ca cei din Turda. Aici vi
se deschide, domnilor dela putere,
un terem vast de-a lucra în intere-
sul păcii interne și a consoli-
dării statului! Aici, în stêrpirea
acestui primejdios fanatism, se ve
vedem la lucru, decă susțineți, că
sunteți cetățeni înțelepți!

Dice „N. P. Journal”, că o da-
toriă de onore a cetățenilor înțe-
lepți din sînul naționalităților ar
fi, de a respinge atacurile nedrepte
ale conaționalilor lor în contra

statului unghuresc, de-a rectifica pă-
rerile neadevrate ce s'au răspândit
său mai bine dîsu de a reduce esa-
gerările oribile la adevărata lor val-
lor.

Ei bine, de ce atâta osteneală
zadarnică pentru a face să apară în-
tr'o lumină favorabilă o causă ne-
dreptă? De ce nu recunosceti odată
clar și sincer, ceea ce vede și re-
cunoscă aici totă lumea? De ce nu
formulați sfatul fariseiesc de mai
sus, îndreptându-l la adevărata
adresă, așa:

O datoriă de onore a cetățeni-
lor înțelepți din sînul națiunii
maghiare, ar fi, de-a respinge ata-
curile nedrepte ale conaționalilor
lor în contra națiunilor nemaghiare,
de-a rectifica părerile neadevrate,
ce s'au răspândit asupra lor, său,
mai bine dîsu, de a reduce esa-
gerările oribile la adevărata lor val-
lor!

Așa se vorbiți, decă voiți să
nimiciți isvorul patimelor și inimi-
citiilor, al cărora efect neincun-
giurabil: nemulțumirea și mahnirea
generală, ve însufă atâtea in-
grajiri!

Nu în contra statului, ci în con-
tra sistemului nedrept de guver-
nare, în contra nenorocitei politice
de maghiarizare, în contra despotis-
mului și a violențelor nesfêrșite ale
celor dela putere, se îndreptă acea
nemulțumire. De aceea decă în se-
rios voiți să-i puneți capăt, faceți
să înceteze mai întâi politica fatală,
care a dat nascere sëlbaticeilor
dela Turda și care amenință a com-
promite chiar viitorul statului!

Voci asupra Conferenței.

E interesant cum privia situa-
țiunea dela noi corespondentul din
Pesta ală diarului „Kölnische
Zeitung” încă în ziua, când avea
să se întrunescă conferința din Si-
biu. Etă ce scrie el cu data de 23
Iulie:

Conferința Românilor, ce s'a ținut

aici în Sibiu, ocupă întraga pressă și cer-
curile competente politice în diferite ohi-
puri. Șovinismul de aici condamnă de o
parte mișcarea, ca trădare de patriă pe
față, și pretinde contra-măsură din cele mai
aspre, pe când de altă parte trăește în in-
chiquirea, că un număr orecare de „agi-
tatori” numai din ambițiune, său din cauze
materiale nemărturisite, s'au pus în fruntea
unei mișcări, care n'ar ave rădăcini adenci
în pături poporațiunii române. Inș poli-
ticii ougetatori, cară cunoscă imprevăzările,
vedu semne multă mai serioase în curentul
puternic, care predomină de fapt națio-
nalitatea cea mai numerosă după Maghiari
și care se poate caracteriza pe scurt, ca
o rezistență energică în contra creațiunii
unui stat curat maghiar, ca o hotărîtă
apărare a autonomiei naționale.

Asupra oportunității încercării făcute
în anul trecut, care acum este urmărită
judecătorește de procuror, încercare de-a
supune monarchului într'un Memorand
gravaminele Românilor din Ungaria prin-
tr'o deputație en masse, părerile au fost
diferite dela început și între personalită-
țile conducătoare ale Românilor. Și numai
printr'o schimbare în compunerea comi-
tului central, ce s'a întemplat, cum se
dăce, prin surprindere și la care conduc-
torii de mai înainte au fost delaturăți,
său, fiind în minoritate, s'au retrăș ei
înș, numai prin acăsta s'a putut ajunge
lucrul la acea nesuccesă întreprindere. Dér
dopă persecutarea celor ce au inițiat și
au făcut parte din deputație, care (persecu-
tate) mai întâi n'a fost inaugurată de
procuror, ci de societatea maghiară, toate
cercurile culte române s'au declarat soli-
dare în acăsta causă, care prin broșurele
junimeii universitare maghiare și române,
a fost purtat înaintea forului opiniunii
publice neorientate a întregii Europe și a
fost astfel mai mult înăsprită.

Raportul Comitetului executiv asu-
pra decursului afacerii Memorialului, se pre-
vede dér, că se va lua la cunoștință de
Conferința într'un sens cam unanim.
Conaționalii sosiți din regatul României
în număr mare, nu vor lua parte, firesce,
la consultările oficiale, și din causă, ca să
nu provôce o eventuală espulsare priu vâ-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Biografii autentice.

(1)

Din incidentul desvêlirii monumentu-
lui din Buda, foile maghiare au resuscitat
o mulțime de detaluri din nefericită epocă
de învârbire 1848.

În lumină maghiară apară honveții
nișce semidei, plini de eroism, tari la ca-
racter, nobili față de dușmanii învinși, și
se înțeleg, toți Maghiari de origine, ma-
car oă mult sânge de ală naționalităților
s'a versat pentru libertatea maghiară în
acea vreme, când capetele erau tulburate,
de nu șiau de cine să asculte, lângă care
steag să se alature.

Din contră, ômenii împăretului erau
fricoși, caractere slabe, hiene ca învinge-
tori, său cel puțin trădători de patriă.
Despre generalul Hentzi, eroicul apără-
tor din Buda, nu pot dice, că a fost
poltrôn ori hienă, dér au descoperit, că
a fost Maghiar și ca atare trădător,
care și-a ridicat brațul contra patriei
sale.

Așa demostă în „B. Hirlap” dela 21
Main a. c. un Dr. Körönyi Arpad, că Hentzi
a fost maghiar, fiindcă s'a născut în
Dobrițiu și spre adevărarea acestei impre-
giurări se provôce la celebrul lexicon
biografic al lui Wurzbach, a cărui au-
tenticitate o pune mai pe sus de toate.
Ecă ce dice dlă Körönyi:

„Nu va fi superflu a spune câteva date
autentice despre apărătorul cetății. Hentzi
afirmă despre sine, că e de nascere Helve-
țian, măcar oă numai de origine e din
Helveția și s'a născut la Dobrițiu. Isvorul
cel mai autentic pentru acăsta e opul
lui Wurzbach, care și a scos datele din
isvorocele cele mai autentice. Titlul opului
său e: „Biographisches Lexicon des Kai-
serth. Oesterreich etc. mit Unterstützung
des Autors durch die kais. Akademie der
Wienschenschten”. Lexiconul biografic al
imperului austriac etc. Cu spriginirea au-
torului prin Academia c. de șiințe). Auto-
rul și-a cules datele din isvorocele
autentice.”

După repetita constatare a autentici-
tății opului, scote din el... ce? Că Hentzi

a fost maghiar? Ba nu, dér oă Hentzi
s'a născut în Dobrițiu. Că prin urmare
a fost maghiar, se înțeleg de sine. (După
logica „națională”).

În punctul acesta nu ne pôte fi pro-
blema de a ne disputa cu nimeni. Maghia-
rii sunt aci neaccessibili pentru adevăr, și
seriitorului acestor șire, care în convor-
bire cu vr'un Maghiar spunea, că e Ro-
mân, de nenumărate ori i s'a „demus-
trat” contrariul, că adică e Maghiar,
fiindcă s'a născut în Ungaria. „D'apoi oă
nici nu cunosceamă limba vâstră o gră-
madă de ani!” — „Asta nu face nimica,
pentru aceea totuși ești Maghiar” — „Mit
der Dummheit kämpfen Götter selbst ver-
gebens.”)

Cunoscu și eu cele 60 de tomuri ale
lexiconului lui Wurzbach și am admirat
nu odată diligența estra ordinară de 35 de
ani, cu care autorul și-a cules datele
pentru cele 24,000 de biografii de-ale bārba-
ților, cară au trăit și muncit în monar-

*) Schiller, „die Jungfrau von Orleans”,
III. 6.

chisă noastră dela 1750 încôce. *Inter paren-
thesim* fiă dîsu, am frunțărită mult prin
el după nume românesce și am și aflat
câteva, durere numai câteva! nu m'am
însemnată câte, dér nu cred să se urce
la 20!...

Și am cercat în tomul provăcută ou
numărul ominos de 13, să vedu ce dice
despre sântul dela Turin. Am aflat lu-
cru grozave, cară le pun înainte publi-
cului român, lăsând răspunsabilitatea au-
torului și d-lui Körönyi, care în 3 șire de
3 ori a constatat „autenticitatea” opului.

Ludovicu Kossuth — dice lexiconul
— (deputat în dieta ungară și capt al
rebeliunii maghiare din anii 1848—9, născ.
în Monok, com. Zemlin la 27 April 1806,
spânțurat în efigie la 22 Sept. 1851. În
Pesta). Familia se dice, că ar fi de
origiune slavă și se chiamă proprie
Kohut, ceea ce va să dîcă „cocoș”; mai
târziu Kossuth a înlocuit pe h cu doi s.,
ca prin acăsta să întempe impuțării Ma-
ghiarilor de baștină, oă el nu ar fi Ma-
ghiar. Tatăl său, odinor bogat, șerăcise
și sirvea ca fiscal în familia baronului Ve-

tămarea oprirea ministeriale, care în formă, în ce privește participarea streinilor, e foarte îndreptățită. Der o viuă schimbare de idei între Românii Cis și Transcarpatini, în convorbiri private, totuși nu se va pute împiedeca și acesta nu va pute rămâne fără urmări însemnate pentru atitudinea și pozițiunea Românilor din Ungaria.

Totul „Kölnische Zeitung” dela 26 Iulie publică următoarea caracteristică telegramă din Pesta cu data de 25 Iulie:

Pressa maghiară declară unanimă, că pretensiunile conferenței dela Sibiu a Românilor nu sunt nici-decum acceptabile, nu se pot uni cu statutul unitar național, ci se apropie de trădare de patrie. Prezența personalităților politice din România, este privită aici cu ochi răi.

„Kronstädter Zeitung” din locu publică un articol intitulat „La conferența română”, care, credem, că se datorește pennei d-lui deputat Filtsch. După ce constată, că conferența a decurs în ordinea cea mai frumoasă, dize:

Noi înși-ne nu ne-am îndoită nici un moment, că conferența va decurge foarte pașnică, deoarece cunoștem foarte bine caracterul iubitor de pace al Românilor, între care trăim. Altfel nu cugetăm cele mai multe foi maghiare, mai ales celea, care nu cunoșcă poporul român din propria intuițiune și experiență, și de aceea priveau la conferență cu totu felul de îndoeli, ba chiar cu îngrijire.

Resultatul conferenței n'a putut să fie îndoiosă nimărui, care cunoșcă poporul român din Ungaria; n'a putut să fie nici un moment îndoiosă, că conferența va aproba cunoscutul Memorandul, că nu va aproba urmărirea judecătorească intentată contra celor care au compus și au lăsat Memorandul; și va susține programa națională română de până acuma. Este o politică conșcie de ținta sa și consecventă, care trebuie să stărbătească stima omului politic obiectiv și atunci, când nu aprobă programul național român.

Dice apoi, că e de totu falsă a crede — cum faci cele mai multe foi maghiare — că Memorandul și decisiunile conferenței ar fi numai opera unor agatori demagogi și amăgitori ai poporului. Cu excepțiunea unor corbi albi — dize mai departe „K. Z.” — nu există în Ungaria nici un singur Român, care să nu sub-scrie, cel puțin la convingerea sa, Memorandul. Dize, că și marea masă a poporului, care n'are pricepere mai mare politică, sufere greu vădându-se împiedecată de-a-și întrebuința limba maternă și de aceea și țeranul român este contrarul politicii dominante etc.

În fine mai atinge și chestiunea cu „partida moderată” dintre Români. Scriitorul

e însuși indus în erore de a crede, că ar exista o asemenea partidă, deși mică, între aceia care au luat parte la conferență și numai atât observă față cu foile maghiare, că rățacesc decât cred, că această „partidă moderată” ar fi mulțumită cu politica actuală de naționalitate.

La jubileul lui Kollar.

Organul național slovac „Narodnie Noviny”, după ce comunică cetăților săi ordinul de oprire a festivităților jubilarilor din T. Szt. Martin și Moșoț, scrie între altele:

Jocul pașalicesc, ce s'a făcut anul acesta cu drepturile noastre cetățenești, este destul de cunoscut publicului slovac. Începându dela oprirea adunărilor din Malackách, Senici, Myjava, Crupin și T. Szt. Martin până la activitatea primarului din Modor și viceșpanului din Pojun, noi am esperiată toțe: der s'au născut în noi astfel de gânduri, care trăsesc în sufletul noastră, și care vor avea întruințe foarte serioase asupra tendințelor și activității noastre viitoare. — Der ați nu vom să vorbim despre acesta. Destul timp și destulă cauză am avut să cunoșcem acele creaturi, care calcă drepturile divine și umane ale Slovacului, care, decât o pot face, cu fuduliă plesnesc sbiciul de asupra noastră, ca și asupra Negrilor americani, care adună trestie pentru zahăr. De alt ceva însă e vorba ați.

Căru Slovac nu i-a venit în minte, că nemulul său se află ați în Ungaria sub ordinațiuni excepționale, că sörtea națiunii noastre, constatătoare din trei milioane de ömeni cinstiți, cumiți și creștini, nu este condusă de lege și dreptate, ci de considerațiuni personale selbatice, de îngâmfare, de horda de mandariți a painginilor aleșitorilor prin comitate. Cine nu vede, ce se întemplantă cu noi? Priviți la cel din urmă Slovac sdrobotit și nimioit, care imploră dreptatea pentru care plătesc, cum este alungat din oficiu, fiindcă nu șic decât slovacesc; priviți acele baionete, care alungă cetățenii, care pretindă executarea legilor; priviți la totu soiul de persecuțiuni până la temniță; priviți, cum este murdară ori-ce fel de manifestați a spiritului nostru; priviți la sclavii, care plătesc, muncesc, jertfesc totu pe altarul patriei și ei mor de fomez...

Etă acesta e tabloul fidel al stărei noastre de necredută. În scaotul, care vră să răstörne patria străbună, se pierde ori-ce cauză începătoare, aici domnesc dreptu pumnului, omnipotența, — tu însă suferi, lasă-te huiduită încoace și încolo, su-pune-te, plătesc, ba fă chiar matra frumoasă, când „inviugătorul” stă la masă pe banii ței, și tu te uiți la el.

Când în amărăciunea noastră esprimăm cuvintele amare ale dreptății, vădându pe renești cum agitază contra legilor și contra noastră, vădându conștiința

osei, care aparținea partidei liberale de atunci. Baronului i plăcea de băiatul talentat și s'a îngrijit de creșterea lui. Kossuth fu trimis la școlă și în Tirnau fu primit în casa episcopului titular Aradi, care îndă-tina a da mai multor studenți seraci vipt și cortel.

Kossuth, care deja atunci avea unele însușiri de acelea, care mai târziu le-a folosit spre stricăciunea patriei sale, și să și câștige prin lingușiri iubirea binefăcătorului său, de care a abusat în detrimentul colegilor, denunțându-i câte pentru o faptă copilărescă. Intrigile lui fură însă în curând descoperite și honorate de colegii în modul meritat, și episcopul l'a alungat din casă.

Mai târziu merse la Eperjes, unde a dus o viață destrăbălată. În fine la 1824. veni la universitatea din Pesta, unde a studiat drepturile. În timpul acesta s'a întâmplat evenimentul, care i-a pătat onorea pentru viața intrăgă. Într-o familie, la care umbla Kossuth, a dispărut o dosă de aur. Pe Kossuth nu-l suspiciunea nimel. Fiul din casă se duse odată din

intemplant în una din acele case rău vestite, de care în orașe mari sunt destule. Proprietara casei îi ofere de cumpărăt o dosă de aur, — era dosa perdută.

„De unde ai dosa acesta?” întrebă tinerul.

„Am cumpărat-o dela Kossuth”, răspunse domna.

Luându-l pe Kossuth la întrebare, acesta l'a rugat să nu mai facă amintire de ea, că ce ar dize fidanța lui, decât ar auzi, că el umbla în astfel de localități? Despre dosa nu s'a mai făcut nici o amintire și lucrul s'a dat cu incetlă uitării.

Totu în același timp cade și relația lui cu fiica unui cafetier cu stare, care îl scotea adese ori din datorii, mai întâiu cu sumele sale cruțate, apoi cu juvaerele, pe care le-a perdut pentru tot-déuna, precum și-a perdut și onorea și — spre fericierea ei — scurtu după născere și-a perdut și viața.

(Va urma.)

loru negru, nu putem opri întrebarea: ar fi posibilu toțe acestea, decât n'ar fi atăta abnegațiune, temere și nonsiderațiune? Nu! Ei ar striga „veto” orbiei ce vatămă legile și drepturile noastre și ni-ar vorbi dulce, ca Românilor, a căroru bărbătescă pășire a miutat pressa jidano-maghiară. Înainte der cu curagiu! Aici trebuie apurate cu bărbăție drepturile contra tirăniei, cu curagiu trebuie să luăm poziția față de drepturile noastre și atunci nimel nu va mai vatăma cu mână murdară cele trei milioane, nu va provoca masele noastre și copii noștri pentru-că cântă slovacesc, nu voru mai alunga cu pusc și cu baionete ascuțite...

SCIRILE DILEI.

— 20 Iulie.

Regele Carol în streinătate. M. S. Regele Carol a plecat Duminecă la orele 1.30 în streinătate, prin Predeal. În trenul special, care a pornit dela Sinaia, au luat locu M. S. Regele, A. S. Regala Principele Ferdinandu, AA. LL. RR. Princesesa Maria și Princesesa Victoria, d-nii miniștri L. Catargiu, P. Carp, generalul Lahovari, Tache Ionescu și C. Olănescu, d. generalu Vlădescu, colonelul Gorjan și mai multe alte persoane de distincțiă. Când trenul regal a sosit la Predeal, un numărös publicu a aclamat pe M. S. și pe AA. LL. RR., și M. Sa scoborindu-se din tren, se îmbrățișă cu A. S. Regala Principele Ferdinandu și Princesesele Maria și Victoria. Trenul a stat la Predeal 7 minute și după aceea porni cu M. S. Regele, în mijlocul aclamațiunilor și urărilor publicului. Suveranul României este însoțit în călătoria sa de d-nii aghiotanți colonelul Bereșteanu și maiorul Istrati.

—x—

La băile din Zizin s'a petrecut Duminecă un lucru ne mai auditu pe la noi. Câteva familii române de proprietari și mici neguțători din orașul nostru făcură o excursiune la Zizin. Bărbății cu femeile, îmbrăcați în costumulor național de sărbători, voră să se preumbe pe alea principală, când de odată fură opriți în cale de un gendarm și de-un polișt, care le comunică, că femeilor le este iertat să se preamble, der bărbăților nu, că ei n'ar fi îmbrăcați cum se cuvine; „ar trebui să și ia mai întâi nădragi.” Această brutală procedere nu și-o puteau explica Români noștri, după ce în Brașov nu s'a pominit nici-odată, ca ei să și opriți de-a lua parte la preambulare publice, în băile lor romănesce. Indignarea lor era firească, der n'au avut la cine să se adreseze. Se spune, că acum Zizinu n'are comisaru, der are un antreprenor, care permițend astfel de tractări scandalose cu oșpeții, de siguru îi va câștiga Zizinului un renume foarte trist. Așteptăm să se facă cercetare strictă pentru această casă și să se pedepsescă gendarmul și poliștul din chestiune pentru partea lor.

—x—

Stegul albastru al junimei. În raportul nostru asupra conferenței s'a amintit, că sala adunării a fost împodobită și cu câteva frumoșe steguri în colorii simple cu inscripțiuni. Era un steg albu cu inscripția: „Uniti ve în cugetu, uniți-ve în simțiri” dela damele române din Sibiu; altul roșu cu inscripțiunea: „Totul pentru națiune” dela fetele române din Sibiu; altul galbenu cu inscripțiunea: „Trăescă poporul român” dela meseriașii români din Sibiu. Lângă aceste se așezase, înainte de deschiderea conferenței, și alu patrulea steag de coloru albastru și inscripțiunea: „Pe voi ve urmăm” — Tinerimea română din Sibiu. Acest steg, precum se spune, a fost scos din sală, la ordinul poliției, și arborat de asupra intrării, pentru ca să nu fă reprezentat în sală treicolorul român prin cele trei stindarde din urmă. Tinerii români au decis, ca stegul albastru să-l predea fraților și colegilor universitari din România în semn de iubire și încredere. Mai mulți tineri au dus Duminecă acestu steg ca să-l predea

studentilor universitari din România, la Predeal. Actul predării însuși a decurs cu mare solemnitate și însuflețire. Au fost de față și câțiva membri distinși ai Ligii în frunte cu președintele ei.

—x—

Circ în Brașov. Dilele aceste va sosi marele circus Wollner și la 5 Augustu va începe reprezentațiile. Societatea constă din 60 persoane, din o trupă de balet de 10 persoane și are un Marstall pentru 30 de cai frumoși și bine dresați.

—x—

O nouă școlă în Argentina. „Agentia Havas” comunica următoarele: Radicali s'au revoltat în provincia St. Louis și au făcutu prizonieru pe guvernatorul. Lumea se așteptă la o revoluțiă și în provincia Buenos-Ayres. Școlă organizată de radicali a isbunitu și în provinciile Buenos-Ayres, Rosario și Santa Fe. Lupta înverșunată are locu. Este temere, că mizeria o să se propage în provinciile San Juan și Corrientes. Un manifestu al doctorului Ales, șef al partidului radical, declară, că trebuie să se redobândesc drepturile și libertățile poporului. Școlă se respăndesc în totu țera. „Reuter” află din Buenos-Ayres, că însurgenții sunt stăpânii pe orașu. O luptă înverșunată are locu la Rosario dela 6 ore de dimineața. Trupa și poliția au ocupat toțe punctele principale. Șinele sunt scoșe pe liniile drumului de feru din sud-est, firele telegrafice sunt tăiate în mai multe direcțiuni.

—x—

Concerte. Musica militară va concerta astă-seră în grădina otelului Nr. 1, la cast de timp nefavorabilu în sală. Începutul la 8 ore. Programul constă din 10 puncte alese. În punctul alu treilea se află „Căntece romănesce”, valsu de Ivano vic. — Musica orășenescă va concerta mâne seră, Joi, în grădina otelului „Pomulu verde”. Începutul la 8 ore seră.

Dela băi.

Tușnadu, 31 Iulie 1893.

(Coresp part. a „Gazetei Trans”.

Băile Tușnadului în esență ar fi să fie un loc climatic, unde nervii, după o lucrare continuă de mai multu timp, și căuta tenacitate nouă. Dacă pentru ajungerea acestui scopu e de ajunsu, ca fi oare să umble în treba sa, țar' de-a observa anumite reguli, apoi aici obiar așa stăm.

Intrându în localitate, îndar ceru reguli de băi, regulamente pentru cuartire, pentru poliția locală, și pentru împlinirea altor trebuințe și necesități zilnice. Deci nu e mirare, decât aici fi oare școlă, și petrece și face ce vră după calapodul său, decât fără nici un planu, — bagsem pentru-o e loc climaticu...

Etă defectele: În primul locu, nu este ordine în privința cuartirelor, așa că oșpele este espus grației, și mai bine ăisă volniciei proprietarilor de case. În ce privește angagiarea cuartirelor, aici este un usu foarte ciudat. Oșpele, ori căt ar sta, trebuie să și angagieze cuartirul pentru așa umitul și sezonu întregu. Dacă însă nu-și convine chiar de locu să mai petreacă aici, nu poți scapa altfel, decât plătind, pe lângă greutatea ilegalului dreptu de retențiune, o sumă, care nu stă în raportu cu cuartirul și cu timpul folosinței, precum s'a întâmplat cu o domna din Clușiu.

Datua această ilegală de eschiriare formeză unu abundantu isvor de șicanes și insulte; remediu contra ei nu este, căci comisariul băilor — care de altfel pare a fi unu bun ferblist — n'are competența judicioală, și oșpele nu pöte alerga la judecătoria de cercu, care de aici e atătu de îndepărtată. Nu ași, ca aicea, taxe fixe pentru odăi. Totu așa stă lucrul și cu ceia-lăți articulu de întreținere, căci nici unulu nu-și are prețulu fixat prin tarife; astfelu prețurile fluctuează și mai fiindu apoi și concurența mică, trailu la băile de aici e peste măsură scumpu. Scumpătatea o măresce natura viclenă și obrănică a poporului din giuru.

Mi-s'a spus, că băile se întrețin prin o societate de câștig, înregistrată în registrul comerțial. Referința de drept între proprietari și societate ar fi arenda, iar suma anuală de arenda ar fi, pare-mi-se, 1200 fl. Multe jertfe nu se pare să se fi adus nici-o dată pentru aranjamentul și buna reputație a acestui stabiliment balnear; locurile de preambulare sunt provădate cam cu 135 bănci, dintre cari mai multe sunt noue, făcute acum de curând; altele acum le reparază, când e sezonul la culme. Chiar părțile cele mai frumoase, d. es. cari conduc la lacul apropiat al S-tei Ana, sunt în unele regiuni de comunicație rău întreținute. Chiar în localități stavilarele sunt în mai multe părți defectuoase.

Apoi pădurile sunt rău conservate; arii arbori scobiți, tăiați, trunchii vechi puțefi, mulțime de ramuri împrăstiate, ce toate sunt în contra legii de pădurire. Fiind căldura mare, veștiu cu ochii proprii o șosea de preambulare stropită cu apă necurată din vase de bucatărie. Mese, bănoși, scaune precum le affi airea, aici nu găsesol nicăieri, înocătu nu te poți recrea cum se oade cu ționă și nu îți poți alina nervii.

Vięta socială e amăsurată disordinii colosale, ce domnesc aici. Deși aici societatea nu coincide cu națiunea, totuși airea se observă un spirit de oarece care comun; aici înșă de loc. Preste tot, Românii sunt necesați a se separa de cătră Maghiari, cari formază aici elementul precumpănitor. Intre 834 de oșpeți de până acum, abia au fost pe aici 150-170 de Român, numărându-se între aceștia și Ovreii din România. Nu trebuie uitatu, că în numărul de susu se cuprind și 145 oșpeți trecători și 53 de di, ceea ce dovedesc, că băile acestea sunt totu mai rău cercetate.

Nu-i mirare, decât aceste bai sunt în decadență, căci când vești afișuri de acestea: „Cafea gecate“, „celu mai bunul cafea turcească“, „engeceate“; apoi oficioși: „mirarea servitori este oprite“, „for de bilit este oprite - comisiunea de bai“, etc. etc. Apoi când vești, că bărbierului, a căruia firmă fusese scrisă numai românește, i s'a poruncit să și sorie firma întâiu pe ungeroșe, așa că în cele din urmă bietul bărbier s'a văditu silitu a acoperi cu hărtiu firma românească: — când vești toate acestea, diot, și se face grăță și te revoltezi.

Te rog vito cu mine în sala de cetera și vești: nicăieri scupitōre, puține scaune și și mai puține diare românești, numai „Gazeta Trans.“ și „Românul“, fără ordine de cetera și de folosință.

Sala de concerte, de dansu etc. e tare îngustă și primitivă, fără biliard, și foloșința pădurilor e dependentă dela capriciile naturei, căci nu este salonu de cură, așa că pe timp ploiosu ești aviatu a rămână acasă, în odaia rece.

Musica comandată nu pré scie multe clătece românești; nu se mire deci nimana când cetesc, că pe publicul de aici îl „amusează“ Káldy Gyula dela Budapesta cu concerte istorice din timpul lui Tökölly Árm, Rákoczy Ferenc și Beresényi; dealtmintrelea se recunoșce în afișu, că aria lui Rákoczy e „noătuva româneță“. Vești bine, bunul tactu îi ține pe Românii departe dela atari concerte și conveniri, cu totul exclusiviste.

Apoi ce să și caute Românii aici, când în auctu mai multora, unu descendentu de-alu lui Arpad a dișu: „mă miru, că la Sibiu n'au culcatu la pământu celu spân! unu Român!“ — o alusiune acesta plină de delicateță la conferența dela Sibiu.

Dreptu facu omii de bine, că se retrag dela așa locuri, unde potu fi insultați în publicu; bine e, că nu se amestecă societatea românească cu cea maghiară, — an sunt, n'au fostu omogene, nu se potu amila nici pentru unu momentu aceste două societăți, căci diferescu multu în mența ougetului și alu simțului. Regretabilu este numai, că societatea română de aici e pré mică pentru de a și putu arangia petrecerile sale, ca concerte, serate etc.

Ar fi multe de scrisu, dér o privire

fugitivă nu e suficientă pentru de-a cunoșce scăderile tōte și în tōtă nuditatea lor. Atăta stă, că decât lacul Sft. Ane ar fi în mână nemaghiare, ar avé celu puținu drumuri și potece bune, ér nu așa periculose, ca cele de aici; ar avé apoi celu puținu o ospătării, căci merită, — pe când astădi numai brōscele cântă versul putere vulcanice a lacului acestuia romantic, plinu de șerpi și lipitori. Apoi renumita pesceră sulfurică dela Torja, cu păturile ei de gazu letal, ca alu doilea locu de excursiune, ar merita celu puținu niscoe scănduri de trébă, decât n-a în stare a-o îngradi conformu cerinței sigurității de persoane și de animale.

Cu unu cuvėntu, aici suntemu ómenii destui, dér fără societate; unu conglomerat de indiviși neorganizați pe basa vieții societare, cu diferințe și prejudețe naționale invechite, cari își pradă paralele fără de a soi cei mai mulți pentru ce recompensă. Notabilități nu pré sunt, — sunt înșă și de aceia, cari înși și se credu de atari.

Așa se vede, că Românii din România au locuri mai bune de distragere și de cură, ca ale noastre, căci din ce merge, totu mai puțin vinu aici de dincolo.

Elu.

Adunarea Asociațiunei.

Invitare.

Adunarea generală a „Asociațiunei Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ pentru anul curentu se va ținé în Năsăudu la 27 Augustu n. și dișele următoare.

În numele comitetului despărțământului Năsăudu și a comitetului de primire, imi iau voia a invita cu tōtă onōrea pe P. T. Publicu și în deosebi pe membrii Asociațiunei și pe toți sprijinitorii scopurilor ei să ia parte la adunare, precum și la festivitățile, ce se arangiază din ocașiunea adunării. Din programa specială împărtășescu spre orientare că:
1) La 26 Augustu st. n. va fi primirea comitetului centralu și a óșpeților la gara căii ferate din Bistrița, de cătră comitetul de primire, la granița despărțământului nostru de cătră comitetul acestuia, ér la intrarea în Năsăudu de cătră reprezentanța opidului, de inteligență și popor.

La gara din Bistrița e îngrijitu de trăsuri cu prețuri moderate. De séră iluminată, cină comună.

2) La 27 Augustu 8 óre a. m. liturgiă în biserica parochială gr. cat.; după ședință banchetu, de séră concertu.

3) La 28 Augustu ședință; de séră balu; în diua următoare (29 Augustu) excursiune la băile din Sângeorgiu și Valea Vinului.

Ca secțiunea pentru încuarterare și cea pentru arangierea banchetului să se potă orienta de timpuriu, rog pe toți căți intenționează a ne face onōrea și a participa, să binevoiescă a ne încunosciința despre acesta până la 20 Augustu.

Adresarea este a se face la subscrisul.

Pe urmă înșemănu, că invitări speciale nu se trimițu.

Năsăudu, 29 Iulie 1893.

Pentru comitetul despărțământului și de primire:

Dr. Ioan Popu,
dir. despărț.

Aplanarea Conflictului franco-siames.

Paris, 29 Iulie.

Guvernul siamesu primesce fără reserve tōte condițiunile ultimului franceș.

Paris, 29 Iulie.

„Agenția Havas“ affi din Bangkok, că eri s'a ținut la Curte unu mare consiliu. Au luat parte Regele, frații săi și miniștrii. Partidul păcii a triumfat și imediat s'au

trimis instrucțiuni telegrafice ministrului Siamului la Parisu de a primi ultimatu franceș fără reserve.

Ministrul Engliterii a fost informatu îndat de acęstă decisiune. Aprópe tōte corăbiile străine au plecatu, ca să trecă liniile blocării înainte de Lunu.

Paris, 29 Iulie.

Ministrul Siamului la Parisu a confirmatu d-lui Develle, într' o întrevedere de aici diminueșă, primirea de cătră guvernul său a tuturor condițiunilor ultimatului.

Miniștrii s'au întrunitu spre a lua oconoscință de acęstă comunicație. Ei se voru mai întruni mâne încă sub președința d-lui Carnot.

Guvernul franceș pare a nu mai voi să ridice nicu o obiecțiune nouă.

Londra, 29 Iulie.

„Daily News“ affi din Bangkok, că Francesii au ocupatu insula Kri-Chang.

„Reuter“ anunță din partea sa, că Franța a primitu cu mulțumire acceptarea ultimatului de cătră Siam; prin urmare nu mai esistă necesitatea blocării. În ceea ce privesc cestiunea provinciilor situate în cursul superioru alu Mekongului și cedate Siamului de cătră Anglia, se va amăna până ce se voru termina negocierile anglo-franceșe în acęstă privință.

Londra, 29 Iulie.

„Times“ affi din Bangkok, că Siamesii fiindu convingiți prin grabnica stabilire a blocării, care vătēja interesele Angliei, că intervenirea amicală a Angliei nu a avut succesu, a primitu ultimatumul.

Paris, 30 Iulie.

Consiliul de miniștri a luat actu în unanimitate de primirea, de și tardivă, a ultimatului de cătră Siam; constatand că acęstă primire este fără rezervă și conține tōte condițiunile impuse de Franța fără excepție, consiliul a decisu de a lua precauțiunil pentru esecutarea completă a angajamentelor Siamului.

Consiliul a decisu de asemenea, ca indemnitațiile cerute să fie vrsate în termen de o lună și ca deșertarea teritoriilor pe care sunt recunoscute drepturile Franței să se facă numai de cătu.

Tōte diarele se felicita de victoria obținută de cătră diplomația franceșă în afacerea din Siam; laudă atitudinea energică și dibăcia d-lui Develle.

„Soleil“ constată capitularea completă a Siamului.

Alte câte-va diare vedu într'acęsta unu eșec alu politicii englese și sfătuesc guvernul de a lua garanții pentru esecutarea integrală a condițiunilor ultimatului.

„Temps“, după ce a constatatu sfișitul ferocitu alu conflictulu siamesu prevede negocieri cu Englitera pentru delimitarea granițelor. Acęsta este o cestiune delicată, care va cere multă tăria și băgare de sémă.

Convocare.

Despărțământul XXXIII (Trei Scaune) alu Asociațiunei transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român, își va ținé adunarea generală din acęstu anu, Joi în 29 Iulie st. v. la 10 óre a. m., în biserica gr. or. din Covasna, la care prin acęsta se invită toți iubitorii și sprijinitorii culturei și literaturii poporului român.

Programa: 1) Deschiderea ședinței prin directoru; 2) Raportul comitetului; 3) Constatarea membrilor vechi și esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor; 4) Propunerii eventuale; 5) Defigerea locului pentru ținerea adunării generale în anul 1894. 6) Închiderea ședinței.

Brețou, 19 (31) Iulie 1893.

D. Coltofeanu, Const. Dimianu,
directoru. notar.

A v i s u.

Pentru despăgubirea stricăciunilor pricinuite la coperișele caselor cu ocașia construirii rețelei telefonice de stat, a sosit aici d-lu ingineru specialistu, trimis de partea înaltulu ministeriu r. u. de comerciu.

Cu stimă rog decu pe proprietarii de case interesați, ca să binevoiescă a și însinua eventualele lor plăngerii câtu mai curėndu, pentru ca în timpu de 4-5 dișe, câtu va petrece aici d-lu ingineru, între marginile posibilității să se potă satisfice dorinței celor interesați în tōte privințele.

Brașovu, 31 Iulie 1893.

Jōssa Lajos,
Directorul oficiului telegrafo-postal.

Producțiuni și petreceri.

Inteligența română din Zlatna și juru invită cu tōtă onōrea la concertu împreunatu cu dansu, ce se va da prin seminariștii români din Sibiu, cu concursul alor 4 domnișore, Duminecă în 6 Augustu st. n. a. c. în localul ospătării d-lui Kolozsári Nándor din Zlatna, în favorul bisericeilor locale române.

Prețul intrării: de persoană 1 fl., de familie 2 fl.

Oferte marinimose se primesc cu mulțamita și se voru cuieta pe cale diaristică, adresanduse președintelui comitetului, M. O. D. Iuliu M. Montani în Zlatna.

Comitetul se va îngriji pentru încuarterarea acelora, cari până în 4 Augustu se voru însinua d-lui Victoru Damianu din locu, că voru participa; ér ospătariulu din localul petrecerii va da viftuale cu prețuri moderate.

În paușă se voru juca „Călușerulu“ și „Bătutu“.

Programa: 1) „Eța diua triumfală“, coru de W. Humpel. 2) a) „Nōptea“, coru după o melodiă franceșă. b) „Din departare“, coru de Vorobchievioti. 3) „Maguru mugurelu“, solo pentru voce de bass și acompaniare de pianu, de Georgiu Dima, esecutatu de d-lu Ioan Dămianu. 4) a) „Căntecu sicilianu“, coru de C. Porumbescu. b) „Cănd isvorul lin suspină“, coru de Zanger. 5) „Serenada“, de C. Porumbescu. 6) „Hora plōia“, coru de G. Dima. 7) a) „Noru de vijeli“, pentru o voce de bass, de W. Humpel, esecutatu de d-lu Ioan Dămianu. b) „Mândruță dela munte“, bass sollo, de Georgiu M. Ștefănescu. 8) „IX Concertu“, de Beriot. 9) „Sunt Român“, coru de W. Humpel.

„ALBINA“ institutu de creditu și de economii Filiala Brașovu.

Inspectul operațiunilor de cassă în luna Iulie 1893.

Intrate:

Numărart cu 1 Iulie 1893 fl.	6823.81
Depunerii spre fructificare .	180349.16
Cambii rėscumpărate . . .	79689.03
Conturi curente	97881.15
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	10484.50
Imprumuturi pe produse .	2020.—
Monetă	2538.07
Interese și provisiumi . . .	5926.87
Comisiuni	10057.47
Diverse	11827.34
	fl. 407597.40

Eșite:

Depunerii spre fructificare fl.	100074.69
Cambii escomptate	74494.8
Conturi curente	141860.40
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	12747.—
Imprumuturi pe produse .	4860.—
Monetă	11441.89
Comisiuni	24369.69
Interese și provisiumi . . .	393.05
Diverse	27406.17
Spese și salare	1934.21
Numărart cu 31 Iulie . . .	8017.22
	fl. 407597.40

V. Bologa m. p. dirigentu. N. P. Petrescu m. p. adjunctu.

V. Uvegeșu m. p. comptabilu.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinetu de consultație cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu. Redactoru responsabilu: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Iulie 1893.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur, Impr. oail. fer. ung.) and Value.

Table with 2 columns: Item (e.g., Despăgubirea dijmei de vin, Imprum. ung. cu premii) and Value.

Table with 2 columns: Item (e.g., Acții de-ale Băncii austro-ungar., Galbeni imper.) and Value.

Cursul pieței Brașov.

Din 2 August 1893.

Table with 3 columns: Item (e.g., Bancnote rom. Cump., Argintu român), Buy Price (Vend.), and Sell Price.

„ARDELEANA“

institutu de creditu și de economii pe acții în Orăștie.

Avisu.

Institutu de creditu și de economii

„ARDELEANA“

societate pe acții în Orăștie (Szászváros). Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii.

Primesce depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;
b) Depuneri făcute cu condițiune de a să anunța ridicarea lor, cu 5 1/2% și
c) Depuneri făcute pe timpu mai îndelungatū de cătră Biserici, școle, corporațiuni culturale, ori cu altū scopū de binefacere, cu 6%.

Depuneru, ridicări seu anunțări se potū efeptai și prin poșta.

Orăștie, 1 Aprilie 1893.

99,7-*

Direcțiunea.

Curată reciprocitate. — Fără acționari.

Totū venitulū revine celorū asigurați.

Celū mai mare și bogatū institutu de bani din lume.

Fondulū de asigurare

907 milioane

franci.

The Mutual Society of Life Insurance, founded in New-York in 1843.

Asigura viața

după modalități cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servese:

Subdirecțiunea Ardelenă seu agentura principală locală

Brașovū, ulița Neagră Nr. 45.

15-*

Mersulū trenuriloru

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Maiu 1893.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, etc.) and train times.

Nota: Numeru încuadrati cu linii grōse însemnēză orele de nopte.